

8 Vetus-1231

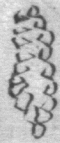
Handwritten signature or text, possibly "Handwritten" or "Handwritten" written upside down.

Handwritten signature or text, possibly "Handwritten" or "Handwritten" written upside down.

Handwritten signature or text, possibly "Handwritten" or "Handwritten" written upside down.

Handwritten signature or text, possibly "Handwritten" or "Handwritten" written upside down.

416 075 934 300 15

1784

۱۲۰۰

1784

3500

אמרי הו' אלקי ישראל ביהמ"ד נגה לארץ

ספור

כבי נהרות

יסדתי אף עשיתי אני אני הוא
הזקן כמשמעו במתח שחמי

הקמן שמעון ב"ר יעקב
אברהם זל"ה

מק' קאפנדגן

נמר ביום ג' ר"ח ניסן
הושעני אלקי' כי באו

מים עד נפש לפ'ק

פה ק'ק בונא יע"א

כבית וכרפוס

עם יחמי

אלמנה

המנוח כרד"ר יעקב פרופס כ"ץ

זצ"ל

נשנת תקמ"ד לפ'ק

הנחה ל... שנת... א"ת

אמר הו' אלקי ישראל ביהמ"ד נגה לארץ
הזקן כמשמעו במתח שחמי
הקמן שמעון ב"ר יעקב
אברהם זל"ה
מק' קאפנדגן
נמר ביום ג' ר"ח ניסן
הושעני אלקי' כי באו
מים עד נפש לפ'ק
פה ק'ק בונא יע"א
כבית וכרפוס
עם יחמי
אלמנה
המנוח כרד"ר יעקב פרופס כ"ץ
זצ"ל
נשנת תקמ"ד לפ'ק

הסכמת

אדונינו מורינו ורבינו נזר ראשינו הגאון האמיתי
הנשר הגדול מאור הגולה המפורסם בדורו
מוהר"ר שאול גרין אב"ד ור"מ פה ק"ק
אמשטרדם יע"א :

ראיתי מגלת ספר קטן וזוטר בשיעורי' ונפיש
במעמ' העושים בלשוננו יח' צפיו כדבש
למחוק ותשבע בלחמנות נפשו • דברים עתיקים ויאלים
מפי זקן כמחממו וכמדרשו • שקבם חכמה החכם טיטו
בראשו • הרבני המופלג הישיש הנכבד מוהר"ר שמועון
נר"י מק"ק בוגא חתן הגאון המפורסם מוהר"ר מילר
ז"ל שהיה אב"ד בק"ק היל' והמדינה יל"י • שכבר יא
לו שם ביופי מליצתו ונועם שיחתו הלא היא כתובה על
ספר אחד הישר באמת ואמונה • ונדעה ידו יד יתירה
זכי ל' רחמנא • מכל אבקה דכל קדי ותלי ופיענא •
ובכתו אז מקדמת דנא • עמד מעמו צו לעת זקנה • ער
צוא השמש ידיו אמונה • ולא ימים מעשות פריו בעטו
לעת מצוא דבר בעתו מה עזב ט"א לאולפנא :

והנה ידוע בשער בת רבים בכל פינה ופינה כי
בסוף ימי הסתיו העבר יאך דבר מלכות שמים
על כל יושבי מדינת ריינים לדונם במים ונמס כל לב
וכל דרכים תלכנה מים כי עלמו מאוד עד אם שאו טרים
מחין יושב • ויזעקו בני ישראל ותטל שולחם לשמי
מרום כי פנה אל תפלתם ויעבר רוח על הארץ וישוכו
המים כמבואר כל זה בכתבא דנא :

ולפי שם הסכס היל' ואל אנשי מקומו היו בחוף
הסירה • עלה בלבו לומר שירה • ולהעלות
על ספר זכרון כל המאורע מושך בשבט סופר מדרך זכרת
המולא

א 09/52

ב

הסכמת

המולא אסירים בכושרות • בני ושירות • על כן קרא
שמו בבי נהרות • הכל בלשון נח לאמר לקרות •
ונאמר צו זרבה לבני אדם העומדים ברומו של
עולם שהקצ"ה חלק להם מכבודו המה
הנשיאים הפרתמים ושרי המדינות אשר נקצו כאן בשמות
לזרבים ולהתפלל תמיד בעד שלומם ועוזבתם ויקר תפארת
גדולתם כל הימים על כל המוצה אשר עשו ועושים עס
כל קהל ישראל הנה שגרים אחס ועפולתם שמורה לנצח
לדורות עולם :

ועוד בה שלישי' זרבה מזוררת • לראשי קאיני
ישראל וראשי עס קרש על מרומי קרת •
המיוחדים שבזרה בק"ק בוגא אשר קמו על לדיבות
לחוק ימים רפות וינהלום בלחם לכל כושל ככל הכתוב
על לוח זה וחי' להם לחות לשם עולם יראו רבים ושמעו
וילמדו לעשות דקק וחמד כמו אלה וכולם יזכו לרצ טוב
הלפון ולכל הטוב בזה וצנא :

ואחרי רוצי כל הכתוב על לוח זה שהוא לזכות את
הרבים שייראו מלפניו ית' ויבטחו ביצועתן
ויעסקו בגמילת חסדים מונים איש פה רעוה ולדקות
ומישרים :

אמינא אפריון כמעיי' לר"י שמועון יוחקו מליו
בספר צעט ברול יעשו ברפוס ויקצטנו
לדורות יראו ישרים וישמחו צמטצ לשונם שמוא כחמד
להשכיל ותאור לטייטס ותוקף גיורתי בגזירת נח"ס לבלתי
עשות ברפוס בתבנית הספר הזם ע"י שום אדם הן בכלן
הן במקו' אחר שלא ברשות מוהר"ר שמועון היל' עד
עשרם שנים מעת גמר סדפוס ולשומע יונעם ועליו תבא
ברכת עוב :

ואני

חסכמת

ואני תפלה ליושב מרום ישוב ירחם את עמו ולא
ישמע עוד קול צוהם ופרץ צרחותם לכל בני
ישראל יהי אור צמוסותם ויחנכו בני ישראל איש על דגלו
לצית אבותם צבי אבי' :

יום ה' ה' לחדש חמוז אמרי לפעלא מבא

יִשְׁרָאֵל כְּהוֹ לַפִּק :

הק' שאול חו' בקק אמשטרדם יע"א :

אמר הכותב

והנה מתחלס סיתס עלי פקודת הגביר הנכבד מוכתר
בנימוסין שלשלת סיוחסין הקציץ המפורסם

פ"ה החבר ר' ברוך בן החבר ר' שמעון מק' ק
מערעגנשטאדט לכתוב יושר דברי אמת הללו בפנקס הסהל

לדורות להזכיר חסדי ס' כי לא תמנו ויהי ציוס כלות
מלאכתי זאת וראש והבין הגביר הסל בשכלו סהא אף

שכתוב בתורתי קט'לות אור צכמותו כי רב הוא צליוכותו
תוכו רלף אהבס ויראת ס' ותוכחת מוסר ועל פלגי

מיס רביס הוא שחלס לעשות עקף ולשאת פרי קדש
הלולים לה' השגיח האמתי ית' וחרצינס סרעפותיו

ותארכנס פארותיו הנחקקים ונשרשים צו ופריו מתוק לחכו
חיד הפועס עעס כעיקר דאורייתא אז נדר גדול

נדר לה' להציא צחכלית היופי תחת מכבס סדפוס על
סולאותיו לזכות צו את הרביס להשריש ולנעווע צלצס

וצלב צניו סקציניס הנכבדים ושמרו דרך ה' לעשות הטוב
והישר צעיניו ולצלח סור מן המצוס ימין ושמאל וה'

ספכים על ידו : צוכות זה תרצ גדולתו ויהי כזית סודו
והוא וגבירתו מ' רייץ בת הה"ר ארי' וצניו וצירופהס

יארכבו ימיס צימי העץ חיים היו למחזיקים צה :

פתיחה

לספר וספור

בכי נהרות

שמעוני אחי ועמי המו אנזכס לאמרי

פי הקבצו ושמעו מה שקרה

צימי ימים רבים של צער ימים אשר אין לי

בהם חפץ אלו ימי חוקנה וחשיבה אשר

בהם נשיתי טובה גם מעידי עד היום הזה

מלא דודפתי לא שקמתי ולא נחתי

ותזנה משלום נפשי ועל כל גל וגל שעבר

עלי נעניתי לו ראשי ועיץ בשל כחי ואור

עיני גם חס אין אתי ואין עמי יודע עד מה

וחרבר אין כי לבון אמרא יאי כדבעי כי

עידוס אנכי משולל מכל מדע וחכמה

החכמה מאין תמצא לא ידעתי את מקומה

ורדא חסר מה קני ההוא יקרא אדם להכל

דימת הוינא כד הוינא וכדו לית אנא

כד הוינא זוטרי לגברי השתא דקשישנא

לרדרקי מצורף לזה דמדיחא לי מלתא

בעסקי קהל ויחידים לא ידפוני צלעי דקי

עכ' ואמרת' לבא במגלת ספר וספור את אשר

הוית I I א א

פתיחה לבכי נהרות

חיותי לי לזכרון • במשנה שברון • למען ירעו
דור אחרון • בנים יולדו יקומו ויספרו
לבניהם • תהלות ה' ועוזו ונפלאותיו אשר
עשה עם אבותיהם • וההדיוט סופר כדרכו •
דברים ברורים כהויתן כי אמת יהנה חכו •
והעוזר אמתי יעזרי להוציא כלי למעשהו
וקראתי לספור הזה **בכי נהרות** ע"ש
המאורע כי בכי וקנה מיבעי לי' לדוד שכך
עלה בימיו וע"ש המקרא מכי נהרות חבש
(איוב כ"ח) (ועין גם' ספרים שרש גכס)
ומחשבותי גיברת מתוך מעשי שלא לכבוד
עצמי אני דורש להתגדר במלאכתי ולקנות
לי שם כשם הגדולים ספרי דוקני • ירעתי
מך ערכי אני בעד ולא ארע נפשי חס אני •
כי אם לכבוד מלך הכבוד למען רעת כל עמי
הארץ את מעשה ה' כי גורא הוא ולמען
ספר שמו בכל **הארץ** :

ישעי' הנביא וסיעתו הנביאים כולם
מלאים זיו ומפיקים נגה בהשתרשם
בלבינו אמונת ההשגחה וכל אחד מהם מביא
ראי' לאמריו כי נעמו וכולם מתנבאים בסגנון
אחד שהשגחת הבורא אינה לכד דרך כללי
על

פתיחה לבכי נהרות ד

על מדינה אחת או עיר אחת כדעת קצת
אנשי פילוסופיא כי אם עיני פקוחות על כל
דרכי בני אדם לתת לאיש דייקא כדרכיו וכפרי
מעלליו אם טוב ואם רע • ומאן ראמר
רחמנא ותרן כו' הוא מדומים ישכון גבוה
מעל גבוה ועינוהי מטייפין בכולא עלמין
עילאין ותתאין בסקידא אחת • וכמאמר
המלך החסיד נעים ומירות ישראל רוח ה'
דבר בו ומלתו על לשונו באמרו כי רם ה'
ושפל יראה וכן אר' בכ"מ שאתה מוצא
גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו •
והנביא זכרי' גם הוא אמר עיני ה' חמה
משוטטים בכל הארץ • והאדיבות בזה אך
למותר • עיין בספר אוהב משפט המיוחד
להרשב"ץ ז"ל • בראיותיו על אמונת ההשגחה
וכל הכופר בה ככופר בכל התורה כולה
ואני לא באתי אלא להוציא מלבן של צדוקים
האומרים עוב ה' את **הארץ** :

וגם דלה דלה לנו מרגניתא הנביא ישעי'
ותקע יתד במקום נאמן במלין ועירין
להאמין במציאות הבורא ושהעולם נברא
באמרו שאו מדום עיניכם וראו מי ברא אלה
א ב ג ד ה ו ז ח ט י השמים

פתיחה לבכי נהרות

השמים אש ומים מתנגדים זה לזה והוא ית' פתכן זה כזה ועושה שלום ביניהם. לשמש שם אהל יש לו נדתק ובדיכה של מים לפניו ובשעה שהוא רוצה לצאת הוא משולחת והקבה מתיש כחו במים כדי שלא ישרוף את העולם הן כל אלה יפעל אל תמים דעים אשר לו נתבנו עלילות. וכל צבאיו משרתיו עושי רצונו צריכים זה לזה לוויין זה מזה ומשתתפין זה עם זה כדי לעשות רצון קונם קונה שמים **וארץ** :

אל אלקי ה' דבר ויקרא ארץ ומלואה תכל ויושבי בה. הוא על ימים יסדה ועל נהרות נהרא נהרא ופשמ' יכונגה. בחקו חג על פני תהום וגבול שם להם כל יעבורין כל ישובון לכסות הארץ גור אומר ויקם עד פת תבא ולא חוסף ופה ישית כגאון גליך ומים תכן כמדה עמד וימודד ארץ שלישי ים שלישי מדבר שלישי ישוב בדכתיב וכל בשליש עפר **הארץ** :

מי תכן את רוח ה' את הכל עשה יפה במדה ובמשקל שקל בפלם הרים וקבע להם

פתיחה לבכי נהרות ה

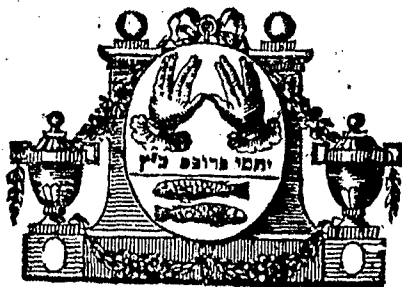
להם מקום הגדול לפי גדלו וכוכדו וכפי יכולת הארץ לשאת אותם. וכחכדו הגדול לא נמנע מלעשות לרוח משקל בשעה שהוא יוצא בעולם מדרשלו בהרים ומדרשלו בגבעות ואומר לו הן דעתך שלא תזיק לבריותי ומקרא מלא הוא כי רוח מלפני יעטוף משלהי לוי דאי לא הכי ימוטו כל בוסרי **ארץ** :

לכל הוא נותן כח לעשות חיל. הוא המוציא והמביא במספר במספר כל צבא השמים והארץ לאור חציו יתלכו הליכות עולם לו. ברצונו ידריכם בדרך ישרה לא ילפתו ארחות דרכם לא ילכו ארחות עקלקלות ולא ישנו את תפקידם והכל בהשגחתו למובת ולצורך העולם כי חפץ חסד הוא. ואין לך עשב בארץ שאין לו מזל ברקע האומר לו גדל וישים משמרו **בארץ** :

וכל זה הוא כשעושים הבריות רצונו. יראים ותרדים לדבריו דברי אלהים חיים ונכנעים מפני הדר גאונו. אמנם בהמדותם את עין כבודו וחושבים הכל למקרה אחד לצדיק ולרשע ומסלקין ההשגחה ואומרי **מה**

פתיחה לבכי נדרות ו

זמני הוי חזקה • אחת בימי איוב • ואחת
בימי אליהו • ואחת בימי יונה • יצא שלא
במשקל וזה בדינא רפיא שלא הי' נוגע אלא
ליחיד בלבד • ובעידן ריתחא כשהעולם נידון
אחר רובו בדינא קשיא כולם נקבצו יחד
למיעבר רעותא דמרייהו ובכל משתתפין
ומערבין האש והמים • דומם וצומח מסייעין
על יד אבות נזיקין • ודבר שאין אש ומים
מכלין אותו כאמונה הם עושים כלה • צור
יעתק ממקומו אבנים שחקו מים תשטוף
ספיח' עפר **ארץ** :

פתיחה לבכי נהרות

מה בצע כי נעבוד את ה' אין בין עובד אלהים
לאשר לא עבדו דין גרמא כנוקי עצמם •
גם ה' הטוב מסתיר פניו והשגחתו מהם
עושה עין שלמעלה כאלו אינה רואה • ואין
לך קשה מזה כי ברגע שאל יחתו וכך היא
המדה לשלם מדה כנגד מדה • עם כל זה
אינו בא במרוניא עם כריותיו נוהן להם ארכא
אולי ישובו מדרכיהם הרעים ואל ישובו
לכסלה או יסיר שכפו מהם • אך כשהם
עומדים במדרס וקשה ערפם וכרוכם כן הטאו
ונתמלא סאתם • או במלאת ספקם יצר
להם ובמוסרם יחתום כפי מה שעלתה
במחשבה לפניו משדר מערכת השמים כרצונו
דינא רבא ודינא זוטא איכא בינייהו • ורבה
העזובה בקרב **הארץ** :

ולפי גודל החוב גודל הפרעון • יביטו
צר מעון • ויתרון ארץ בכל הוא
עושה שליוותו אפי' ע"י יתוש • וכמאמר
דוד המלך ע"ה למשפטך עמדו היום כי הכל
עבדיך • ובקום למשפט אלהים עושה
מלאכיו רוחות יוצאות שלא במשקל לעשות
רצון משלהן ולא ימירו את דברו ונתלתא
זמיני

בכי נהרות

ובאשר באונינו שמענו ואכזרנו ספר
לנו אשר פעל בימיהם בימי קדם
כן ראתנו עין בעין נוראותיו וגפלאותיו אשר
עשה עמנו עתה ברורינו :

עתה אקום בקימה שאין בה חידור ולא
אחשך פי אשיחה במד נפשי • קלני
מודעי קלני מראשי • אגידה ואדברת אף
שעצמו מספר את כל החלאות אשר מצאתנו
כי פלאי פלאות הגה ומכולם הצילנו ה' •
לסדו ממפעלות ה' אשר שם שמות בארץ :

ויהי כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא צרה
כמבכירה ואין כיוצא בה בשנת
חמשת אלפים וחמש מאות וארבעים וארבעה
לבריאות עולם מראשית השנה נשתנו סדרי
בראשית • פתח ה' את אוצרו ויצא את כלי
זעמו • אוצרות שלג וקרח וכבוד אשר
לא נהיתה כמוהו בימינו עד אשר נסתם
הפתוח וגקרו כל מימות שבעת • ועי'ז
שבת עונד אחד נשמו מסילות אין יוצא ואין
בא • ונתמעטה המח' גם היוקר הווה •
והאלהים עשה שייראו מלפניו ויתעוררו את
לכם

בכי נהרות

ז

לכם לתשובה • וזה לכם האות • כי שאלו
נא לימים ראשונים אשר היה לפנינו עד עתה
הנה' בדבר הגדול הזה או הנשמע כמוהו
שהנהר רינו'ם איך מרוצת מימיו אל פני
המקום בעי' תעלה עליו חלודת קרח הנורא
כל כך עד שיקרש ויעזרו עליו ברגל ובסוסים
ובפרדים ובעגלות טעונות משאות כבדות •
וכסוי הקרח נתעבה כל כך עד שעלה לכמה
אמות כמו שנתכרר עי' מדידה כי מגדל
תגבורת המים וירם מים בבירים יהיו גליו כים
נגרש והטקט לא יוכל והוא מהנמנע שיקרשו
ויצדו במים עבי' ודומו של קרח כמו שנעשה
בימי החורף הזה • אם לא כי יד ה' עשתה זאת
ממעם הנ'ל • ובימים האלה געדר תינוק
אחר כאן וש' חל' כי ונושאי המטה וחלופיהן
וחלופי חלופיהן גם לרבות בני לוי' עברו
ברגלם על הנהר רינו'ם לקוברו מעבר השני
להנהר בכפר וייעצו אשר הקצוה לקבורות
מתים וילכו ויבאו מקיש ביאחן להליכתן
שנפטר מן המת בשלו • וזה הי' בעינינו
פלא גדול ולגם יחשב • וכראות הכוחן לבות
שלא ישתו לכם גם לזאת • סגר ה' את
רחמו המדוכים וקים להו ברכה מגי' שיעלו
ב א x 2 המים

בבי נהרות

המים לקראתם ויפגעו כם כאנשי מדי נפש
דאית כהון צרוך להכחידם ח"ו מן הארץ :

ביום ה' ה' אלהים שמדבין בשמחה
נחפוך הוא ליגון ואנחה • השוכרת
כל גופו של אדם ונמס כל לב ורפו כל ידים
כי לאחר שקמו וגם נצבו כמו נד נוזלים
בקרישתן ויתיצבו כמו לבוש בקרחה ארבעים
ושבעה יום אשר כלו ביום ה' א' ארר לעת כי
ינמו צללי ערב נפתח הסתום ויבקעו המים
שכנהר מו"ל ויפגע במקום מנע הוא וכסוי
הקרת אשר השליך מעליו כחפזו • ובכתו
הגדול רצין ושבר הקרה שלפני מקומנו בחזקה
וילכו שניהם יחדיו ומגמת פניהם נגר עיר
הגדולה ויוראו אפיקי מים ויגלו
מוסרות חבל כי נתבקעו עמו כל מימי מעינות
וכל מקוה מים אשר סביבותם ואלו הן הגולן
דרך יירדתן לעשות שליחותן פרץ נחל מעם
גר וכפרץ רחב יאתיו פרץ על פני פרץ ובאיוה
מקומן ממש פרוץ מרובה על העומד בגזירת
תקורא למי הים וישפכם על פני הארץ :

כי כם ירין עמים אשר לא יתעוררו ולא
ישמעו

בבי נהרות ח

ישמעו לקול אותות הראשונים ובעמדם
יעמודו במדרן לבלתי נתן לב לשוב • ולא
המים בלבד עמרו עלינו לכלותינו כי אם גם
לרבות הבאים מאחריהם • וכדבעינן למימר
לקמן • והמים באו עלינו שלא כדרך כשאר
השנים שדרך לגדל פר"א ע"י הפשרת שלגים
וקרה במתינת ובהדרגה • בתחלה מים
מפכים ואח"כ מי אפסים ואח"כ מי ברכים
ואח"כ מי מתנים • ולבסוף מי שחו כמו
בשנת תקס לפ"ק • וכל בני קהלתנו לא
זזו מפתח ביתו וישבו בשלוה כחמרא דיתוב
אדורדיא לא כן בשנה ובחדש וימים הנ"ל
שתחלת קלקולם בעז"ה וחימה וקצף גדול
דרדיפי מים כמים שאין להם סוף מים רודפים
סוחפים ושוטפים כי גאו המים מי שחו אל כל
אשר יבא שם נחלים יהי • וישטחו להם
שטוח משטח לחרמים יהיו כחרמי הים הולך
וסוער ובליל ד' דנגהי וי"ס ה' ה' א' לא יצא
איש ממקומו עד הבקר אור • אף כי כבר
כשלה ברחוב אמ"ת המים שהיתה עוברת •
ובבקר השכם גברו המים מאד מאד • וקם
כל העם ויצאו ממדור התחתון למדור התיכון
וממדור התיכון למדור העליון • ועליון זו

ב ב ב 2 ירידה

בכי נהרות

ירידה היא בעוה" . כי גם שם לא מצאו
מרגוע לנפשם : בהיות האדם כהול על
ממונו . וגם על הצלה עולליהם ונפיהם .
ומראנה מדבר . פן יגברו המים ויעפילו
לעלות מעלה מעלה ויהיו מוכרחים להצילם
דרך גגות וקפיצה מגג לגג ומבית לבית
וההצלה כזאת היא סכנה עצומה ודרך נס
שאין סומכין עליו . ולא נוקדה דעתם עד
כי ימצאו מקום ברחובות להוליכם שם .
וכראותם כי צרתם צרה . ויחתרו היבשה
ולא יכולו הצג כף רגלם על הארץ צעקו
לעזרה . שישתדלו להם ספינות קטנות
הנבנסות דרך פתח הכית להציל נפשם
ורכושם ברחובות קרי' ויהיו שם עד יבושת
המים מעל הארץ :

וישמע אלהים את נאקתם וישלח להם
מושיעים . כמה שני שרים ויועצים
היושבים ראשונה במלכות הראשון .
פרעאצור הוא ראש אונס ענפראצין ויניסטר ארון
פין גייטן עקסלאצין

Premieur Staats Und Conferentz Minister
Herrn v. Gynmich Excellenz.

ושני

בכי נהרות

ט

ושני לו ענפראצין ויניסטר אונס פרעאצור
ארון גראף פין אצטרייך עקסלאצין .

Conferentz Minister und Cammer Praesident
Herr Graff v. Metternich Excellenz.

שניהם כאחד טובים חסים וחשים להציל
נפשותינו . ואת כל היקום אשר ברגלינו . וגיס
ה' אר' שהוא כ' : פאברארי למספרם הקדימו
שני אדונים הנ'ל כודייין . והאדון הראשון הנ'ל
בא לגבולינו ועמד ברחובותינו כמה שעות
למען תהי' יראתו על פני הפוחזים פן נהי' לבז
ה' ולמען לא ישלחו בעולתה ידיהם ושלח
יעשוקו עמלינו לעינינו . ובני בני שלח אל
שר הצבא .

הוא גאטאל צינצאצין ארון גראף פין גייטן עקסלאצין
General en Chef Herr Baron v. Kleiss
Excellenz.

שישלח אנשי משמר ואנשי מעמד ברחוב
היהודים להגן בעדינו . גם הוא ברוך יהי' ועל
הטוב יזכר שמו שלא אחד לעשות הדבר כי
הפץ בבית יעקב והפקיד שומרים מזויינים
כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו . ובבואם
לרחובותינו עם הראש הממונה עליהם . דבר
אדון הנ'ל אתו רכות שישגיח הוא ואנשי חילו
עלינו

בכי נהרות

עלינו בעינא פקיהא ולהרחיק מנבולתו כל איש
זר אשר לא מבני עמינו הוא וכן עשו ונמצאו
נאמנים במשמרתם וכבוה לא שלחו את ידם
את ישועת אלהינו דאו כל אפסי ארץ :

והארון השני הנ"ל הלך להרגיעו ישראל
להמציא להם ספינו קטנות יעמדו
בתמידות ברחובותינו לתכלית המבוקש הנ"ל
אף שהי' הדבר קשה להביאם כי אנשי
העיר נסבו עליו וביחוד אותן האנשים הדרים
ברחובות שג"כ סמוכים לנהר ריג'ס וכו' וכו'
בחזקה שיש עמה טענת דמים בפני הארון
הנ"ל כמוהם כמוני נתונים בסכנה
ומאי חיות דרמא דהנך גובריא יהודאי סומק
בפני אף הוא ישיב אמרים להם בטוב
טעם ודעת עד שידו יד תקיפה מגעת
וה' עזרו ועלתה בידו אף הוא פור ממון
מכיסו ונתן להספנים ולאנשים הנושאים
להספינות ומנחיגם בעגלות לרחובותינו
תא חזי כמה נפשות מישראל זקנים ותשי כח
מעובדות ומניקות עוללים ויונקים מלכר
הרכוש אשר הצילו שני שרים ויועצים הנ"ל
בחכמתם ובמדת טובם וחסדם והכל בעזרת
ועצת

בכי נהרות

ועצת ה' אשר בחכמה יסר ארץ :

ובאשר יאמר משל הקדמוני מושל מקשיב
על דבר אמת כל משרתיו צדיקים
הוא אדונינו החסיד הדוכס האדיר
מאקסימיליאן פרידריך ירה

Ihre Churfürstliche Gnade
Maximilian Franz Joseph
unsern Gnädigsten Herrn.

ותנשא מלכותו ה' ישמרנו ויחיהו ואושר
בארץ ימים על ימי מלך יוסף עד אחרית
הימים כי הוא יעצור בעמיו במדת חסד
אך טוב וחסד רדף כל ימי חייו ועדיין ירו
יד הגדולה נשוי עלינו לטובה אשרי אנשיו
ואשרי עבדיו אלה העומדים לפניו תמיד
השומעים את חכמתו וגופא בתר רישא
גרירא שכן נהגו היועצים הנ"ל להיותם אחוזים
במדת אדוניהם זכרה להם אלהים לטובה
גם בניהם עדי עד ישבו ברום המעלות בשכר
שהטו גם המה לבבם לינו לטובה בחסד בצדקה
ובמשפט מלך במשפט יעמיד ארץ
ועלי

בני נהרות

ועלי ידי רמיה לספר בשבח וזריות
מעלת כבוד ב"ב
ובחורי חמד דקחתינו • שמיר בראותם ביום
הנ"ל תגבורת המים • לא פנו אל רחבים •
להציל כספים וזהבים • כי הפנו יחד על ס"ח
שבהכל להצילם משטף מים רבים אליהם לא
יגיעו • וה' העוזר אמתו סייעם לחוציא
מחשבתם המהורה מנח אל הפועל • והוציאו
כל הס"ת שעמדו בכבודן ועטרתיהם
בראשיהם עם כל כלי הקדש ויביאום למקום
גבוה מקום המשתמר' והמשלם גמול ואינו
מקפח שכר כל ברי' ישלם גמולם • לא יהי'
עור שוד ושבר בגבולם • ידאו זרע יאריכו
ימים בימי השמים על

ובמלין זעירין אצתה נא עמי קצות דרבי
ומדות תרומיות מן הגהו תרי
צנתרי דרבהא המריקים מעליהם הוהב גאון
כסף נה"ב אצלם למאומת • כמו בימי אב
התכמים הוא שלמה • עישי צדקה בכל עת
צדקה וצדקה • הלא המה גבורי כח עושים
רצוני י"ל מקום נדיבי עם אלקי' אברהם
נגידים מפורסמים פו"ה הראשון לכל דבר
שבקדושה

בני נהרות יא

שבקדושה הוא החבר ר' משה בן פ"ו
החבר ר' אברהם נשיא הלוי מק"ק
נייאווין • רופא אומן יקרא ושמעו חולך
בכל קצוי ארץ וים רחוקים כי כמיד מצאה
ידו וכל הרופאים פריצין אליו אגרותיהן
כשלחני הזה בחכמת הרפואה • ויהי כמשיב
ידו להם • מפיו הם חיים פאשר ישאל איש
בדבר האלקי' ואחרי דבריו לא ישנו • ושני
לו המפורסם לשבח החבר ר' ברוך בן
החבר ר' שמעון מק"ק פערנמטהיים
והבריות אומרים עליו אשרי שזה ילד אשרי
שזה גדל גידולי תלומה מחדר מן המחדרין
במצות • וגשותיהן הגבירות לבעליהן עטרות
ויעורו אחרי אדוניהן לגמול חסד עם כל אדם
ואין עיניהן צרות באורחים כדרך נשים •
ואם באתי לפרט את כל מדותיהם הישרות •
לא ידעתי ספורות למו • וגם נפשי יודעת
מאד שאין נפשם חפצה להרבות ולהגדיל
מדות השבח וההתפארות • על כן יהיו
דברי מעטים והחלק יעיד על הכל • ודרך
כלל אני אומר כי הגדילו לעשות בעת הצרה
הגדולה שבגדולות הזאת • להיותן דיים
א א 3 חוץ

בבי נהרות

היו לרחוב היהודים ואינם סמוכים כ"כ להנהר
 ריגו'ם בתיהם שלו' מיוחד ומקולות מים
 רבים אדירים . הרוב מבני קהלתנו אנשים
 ונשים וטף ברחו לבתי הנדבים הנ"ל ולמקום
 יפה ברחו שקבלו אותם בשמחה ובטוב עין
 מפתם אכלו ומינם שהיו גם מקום ללון לינות
 הרבה . וכל אשר שאלו עיניהם לא נאצל
 מהם . גם כלילה לא שכב לבם ונדרו שינה
 מעיניהם לקול בכי הילדים שהיו מוטלים
 בעריסה . ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם
 שלימה מעם ה' אק' ישראל אדון כל הארץ :

ויותר ממה שפעלו עמנו פעלו עם אנשי
 שלומינו כ"כ יושבי ק"ק יי"ן . כי
 המה היו בתוך הסירה וממש צפו מים על
 ראשם אפי' במרור העליון . והם הערו
 למות נפשם . עלו לראש הגג לעשות פרצות
 בחומת בתים הסמוכים לבה"כ בהלמות
 עמלים ובכשיל וכלפות יהלומן חיל וחומה
 יחדיו להוציא הס"ת וכלי חקדש מבה"כ וכו'
 לגמור מלאכתן מלאכת הקדש ולא נפקד
 מהם איש ואפילו באבר א' לא לקו ולא ניווקו .
 נכנסו ויצאו בשל' ואפי' קרדמו של א' מהם
 לא

בבי נהרות יב

לא נשברה . אין בעל הנס מכיר בנסו .
 ברוך העושה נפלאות לבדו וימלא כבודו
 את כל הארץ :

אך בית המקדש מעט שלהם חרב ושמו
 על זה ה' דוח לבנו . על חורבן
 בית אלהינו ועל צרת אחינו אלה יראים
 ושלמים הם אתנו ורוב העם אשר בתוכה
 אנשי מדות טובות לומדי תורה מתוך דוחק
 דרחיקא להו שעתא טובא . והעיר הזאת
 היא מערכי הישנה . שנתיסדה בראשונה .
 ומימים ושנים קדמוניות בחר ואוה למושב לו
 האב"ד שהי' בימים ההם בק"ק חמפוארה
 הנ"ל . על אלה חשבו עינינו חרואות בצרת
 נפשם בהתחננם אלינו והודיעו את צערם
 לרבים שהניחו בתיהם ואהלים באשר המה
 ויגוסו אל נפשם בהם תתעטף עטופים ברעב
 ובצמא ונפשם יבשה אין כל ואין כס"ף עוללים
 שאלו להם פורש אין להם . והיתה להם
 נפשם לשלל . והמה בצדקתם הצילו את
 נפשם ונפש אנשי ביתם . חלפו עם אניות
 איבה . במהירות ובהלה רבה תוך הקלויסמה
 שם שקורין אכט"א ונתקיים בנו ובהם בעלה
 א ב ג 3 מעין

בבי נהרות

מעין דוגמת/ גבואת עמוס ד' • ואחריתכן
בסידות דוגה (עיין פיר'ט ו'ל ונשרטט שרש דוג)
כי לקלויסטר נתבצר להם מקום גבוה שנבנית
עליו • וקבלום בשמחה ולא חלקו בין אומה
לאומה • ושם נמצאו ושם היו יותר משש
מאות גפשות • ויהיו שם עד אשר כלו
המים מעל הארץ • וינהלום בלחם לפי הטורף
אשר הטיבו עמם טי"ב להדי טי"ב אנשי
העיר הגדולה לנעילת הסמוכה ונראית להם
וירעי בצערא דידדו • ואף שגם הם שחו
כוס התרעלה כמדה גדושה ומי מלא ימצו
למו כי נתצו רוב חומת העיר רבתי עם ויצא
הצי העיר בגולה שפמח וכמה בתים נחרסו
ולשמומה היו מאין וישב ואין ערך להפסד
ממונם וגופם • ובטלו המוחנות ברחים כי
בולם נעקרו ממקומם ולא נודע אי' • האיש
שואל על האשת • והיא גם היא שואלת על
בעל נעורי' • ושניהם שואלים על בניהם
ולא ידעי הני בתי • כי כל א' מהם רץ לבדו
ואין איש עמו למלט את נפשו כאשר ימצא
מקום מנוחה ואנשים מצאתם בדרך ולא חצילם
ה' כי מתו בדרך והיו למאכל לעוף השמים
ולבהמת הארץ ואין מהדיר • וגם קבורה

לא

בבי נהרות

יג

לא היתה להם ונמצאו אברים אברים וגופים
מחולקים על חלקת חשדה • וכל הגשרים
נשברים • ועמודיהם יתפלצון ונעקרים •
מ"מ לא קפצו את ידם ולא נמנעו מלהטיב
עם גפשות האכזנים שבעיר זיין • והנה
אין ידי משגת לכתוב ולפרט את כל חוקה
צרות רבות ורעות שהכה ה' בשבט עברתו
ליושבי עיר הגדולה הזאת וכל הרפתקאות
דערו עליהו • ובלאו הכי כל הגאון עטן
מלאים מזה ומזה חס כתובים מחמאורע להם
ולשאר מקומות ומדינות • אם כן למה זה
אנכי בא להאריך בסיפורי הזאת ואפוכי
מטרתא למה לי • לו אמר לבי חזור על
הראשונות • ולחמתהיל לספר בנסיים ובשבחים
דק"ק בעי' זיין אומרים לו גמור • והנה
שני מנהיגים המפורסמים תג'ל לא האשימו
אזנם מועקת דלים שבק"ק זיין • וכשמעם
יתעצבו אל לבם ונכמרו החמים עליהם •
וכל א' מהם התיר פס ונתן וחזר ונתן סך
מסרים לקנות לנפשות האביונים האמללים
הללו לחם וכל מידי דמיון זיין ואפי' יין לא
פסקה מעל שלחנם בימות החי' מה האלה •
וכל מחסורם עליהם • ורברים הללו שלחו
לחם

בכי נהרות

להם כיגיעה רבה והוצאות מרובות אשר שם
אניות יהלכון דרך עיר גליל וע"י צידים
נאמנים דבר יום ביומו ואחריהם כל ישרי
לב יחירי סגולה מבני קהלתנו נדבה לבם
אותם להפריש מממונם נדבה ותרמו בעין
יפה לפ"כ הנותנים והמקבלים וככה יעשו
לשון הווה כל הימים איש איש כפי ברפתו
אשר ברך ה' אותו כי גמירי דמדה טובה
אינה פוסקת וחוזרת רק חזקת וגוברת
והמשפיע העליון ב"ה לא יפסיק מהם צינורות
של שפע רב יריקו עליהם ממקור הברכות
בתוספת מרובה עוד כל ימי הארץ:

ועדיין צריך אני למודעי שגם ב"ב יושבי
ק"ק ייין חלקו ממה שנשלח להם
במתנה למי שאינו יכונה בשם ישראל לעשות
חטיבה מול חטיבה כי כן קרבו עליהם
אנשי העיר גליל ובג"ל ולא מנעו הטוב מהם
והכל על ידי צווי ועצת האדונים חרודים בעם
היוק ויורדג דוס גאפיוטל והם היו לבני ישראל
למגן ולמחסה גם ה' הטוב יתן להם הטוב
ויגן עליהם כי לאלקי מגיני:

ולא

בכי נהרות

יד

ולא מויגנא רישא אני סדיא עד דמהפכנא
בזכותא דאנשי ק"ק ייין עד אמצא
מקום לה' משכנות לאביר יעקב וישכון
באהלי שם מקום אשר ה' שפ אהלו בתחלה
הוא בית הפנסת עד אשר תבנה ותכונן על
מכונו ויתיסר היכלו ויושב שם מקום לארון
הקדש להחזיר העטרה ליושנה הן חן הס'ת
אשר נקרא שם שם ה' צבאות יושב הכרובים
עליו וגדול יהי כבוד הבית הזה האחרון
מן הראשון והרי עלי לעורר לב המתגרים
בעם שיתגברו לזה מתנה הגונה הגולייין
מתגרין במלחמת מצוה והגבורים נוצחין הוא
הגאון אמתי אב"ד ור"מ מוהר"ר
יצחק כהנא רפאפורט נר"ו וראי
יסייע על ידי כי יאחו צדיק דרכו וילבש את
מרוי כבודו של אהרן דודק צדקה וחסד
ימצא חיים ותמכתי יתדותי יתר במקום
נאמן שגם שארי קהלות יעקב יסייעו למצוה
זו כי רבה היא המזכירים את ה' אל תתנו
דמי לכם עד יבונן ועד יושם בית הכנסת הנ"ל
הזהלה בארץ:

ומדי דברי בו בשבח הגאון אב"ד נר"ו
אשר

בבי נהרות

אשר רוח ה' נוססה בו הוא הודה דרך תשובה
וגור אומר שכל מי שכחו יפה יענה בצום
נפשו בצירוף תפלה וצדקה • ומי שפר כחו
מעליו מעובדות ומניקות יקד פדיון נפשם
ויתן כסף ערכו כפי מסת ידו העשיר לו ירבה
ופקודתו שמרז רוחו של כל א' וא' אף
הוא גור לאפוישי ברחמי ושיאמרו שחרית
וערבית לאחר התפלה מזמור ס"ט • והפסוקי'
בתמניא אפי' המתחילים באותיות **מ ה ש**
המסוגלים לזה כידוע ליודעי חן ובתוכם יחשב
אף הוא הגאון הנ"ל ואהני לן צלותי דב"ג
הנ"ל בצירוף זכות הצבור אשר שפכו כמים
לבם גיבז פני ה' בלב נשבר ונדבה ויקראו
אל אלקי' בחזקה פשפשו ומשמשו במעשיהם
והרכו תהנה על המים • גם בזכות הצדקה
כי מרבים העם להביא נדבה בבקר בבקר
ומסרוהו ליד הגאון הנ"ל • ויהי כראות הגאון
הנ"ל בירבה הכסף הפרויים ואשר הפרישו נדבה
מיר שגם את פתניו וצירוף אתו עמו אנשים
חכמים וידועים כדי שלא להחמיץ טעות הצלת
נפשות ושיהיו מצוה לא משהינן ואין מדקדקין
כמוזנות וחלק המעות לאחינו הנתונים בצרה
וצריכים לעזרה • ובדיש כל מראין ראינו
בצרת

בבי נהרות

טו

בצרת אחינו בני אל חי שבק"ק יי"ן אשר
מסרו נפשם על קדושת שמו ית' כנ"ל •
מלבד מה שנתנו בסתר ליד העני שפשט את
ידו לקבל מבעל הבית והיא שעמדה לנו
ששמע מהיכלו קולינו ובכיותנו ויעתר
אלקי' **לארץ** :

ומותר הצדקה חלקו לעניים ואכזבים
הדרים בסביבותינו והם ובניהם היו
בנותר • כי המה היו צ"ט חלקים בו שוכני
בתי חומר מים רבים יושבים בערי הפרוי
הרבה מאד נסו מכיתם כדי שלא יעשו בתיהם
קבריהם ונמו לשבת עי"ר המוקפת חומה •
ומהם יעלו הרים עם מרבית ביתם • גם שם
פחדו פחד וכפשע בינם ובין המות מוי רעב
ללחם ומים אין לשתות גם פדיון חיות יעלגה
למרוף טרף מראש הרים יצוהו ומכאב לב
יצעקו אל ה' בצר להם ויעזרם ה' ויפלטם
בחסדו חסד ה' מלאה **הארץ** :

ביום ה' א' אבר והוא יום שני לצרה
יום תוכחה ונאצה • עלו המים
לקראתינו בשצף קצף במרוצה • גובה לחם
ד א I 4 ויראה

בבי נהרות

וידא להם וקרה הנורא נמיו על ראשיהם
מלמעלה אין שיעור לעובדין ולאורכין ורוחבן
וכאלו קפא תחומא ובעי למשטפי לעלמא
והרבה שלוחים למקום שנלוו ונספחו עמם
לכלות דברים שאין אש ומים מכלין אותם
והן הנה משלחת מלאכי רעים • הרפסודות
שתמיד עומדת בנזיות על הנהרות ריגו'ם
ומו'זל ונתחברו הקורות והקדשים לדחליכם
למדינת הלו' • מרוב מרוצת המים ונגיחת
הקרה נעשה פירוד בין הדבקים • חלקו
התימות ועשאוים פרקים פרקים • ונלוו אתם
בבני לוי ולא לית הן • והמים לא נמצעו
מלהביא קורח אחד קורה ודרך חלוכן היו
קרבים למלחמה לנתוש ולנתחין ולהאכיד
ולחרים מה שאין בכח המים לעשות • וכל
אבני מחצב אבנים יקרות בשמנה ועשר אמות
נקורות הסודות לבנין שורות שורות •
ורחים ורכב • המותק וביתו והגשמים והעמודים
שנשברו ושנשטפו כל אלה חבדו כאיש
אחד חברים כולם נקבצו עם הרפסודות •
ואמרו ערו עתה עד היסודות • ועיקר ביאתם
ע"מ לקלקל • ומה שהוזכר זה בא זה
והחריבו • וכולא נבגא רפודענחא גינהו •
גם

בבי נהרות

ז

גם מעוף השמים עד בהמה נדרו הלכו •
ישומטו כאילים לא מצאו מרע' בכל הארץ •

ואבי אבות הנויקין הוא הקרה הנורא שצף
על פני המים וכסהו כלבישת הארץ
בשהיא מתמלאת בדשאים • והנחו גזי
דברדא דחברי מנעולי ברול ונחשת דלתים
ובריח • ומגדול צריח • המה היו בעכרינו •
כי על ידיהם נפרצו חומת העיר ומצאו המים
פתח פתוח לכנוס דרך שם • והקרה מרוב
עביו וגדלו לא הי' יכול להתפשט הנה והנה
נצברו חמרים חמרים • נגוחי נגח בליל
בשכרים • שכר אל שכר • מעכר אל
עכר • עד בואו לרחובות הנהר ולאור
הקולמן כמו עיירות וחצרות שאין להם חומה
וגנות ופרדסים • שם לא חדלו רוגז ושם
לא ינחו בהתפשטותן ונגיחתן ובין שיחים
ינהקו ואתעקרו כל אילניא ושתיליא • ולא
נותר כל ירק בעץ עושה פרי וזרע האדמה
נסחפו • כי ה' הדפו • גם יער צומח
עצים גדעו כחרי אף גועס ושרשם כמק יחי' •
ומהאילנות הגרועים וגם עירוב רב עלה
אתם הן הנה תולדות הנ"ל אשר בל א' עשה
ד ב 2 4 את

בכי נהרות

את שלו נסתחפו השדות והמה עורו לרעה
לכלות מגדיש ועד כמה ועד כרם זית • לא
זו משם עד שעשאו שמיר ושית • אמרנו
נגזרנו וברעש ודוג יגמא
ארץ :

ובנשא בערב יום ה' ד' ארר כל אנשי
העיר לבשו חרדה • ותהום כל
העיר דעדה אחותם חיל כילדה • יחילו
כשמע צ' יגון ואנחה וירא העם וינועו כאשר
ינוע בכברה • פחד ופחת ה' להם ודחם
נשברה • ולא כמה עוד רוח באיש בשמעם
ובראותם כי נפרצה חומת העיר בקצת מקומו
והמים דחקו זנכנסו דרך גנות וחצרות ופשט
את ידיהם בגדוד ברחובות קרי' • וב"ב
יושבי קהלתנו לא עצרו כח לעכב עוד עם
הילדים רכים בבתי הנגידים האדירים הנ"ל •
ונשא לבם את רגלם יקומו ויסובבו בעיר
בשוקים וברחובות היותר גבוהות ורחוקות
מהנהר רינו"ם לתור להם מנוחה לפי שעה
וחשו לחיי שעה אולי יכמרו רחמים עליהם
בני העיר אשר לא מבני ישראל המה לאסוף
אותם הביתה • ואף שהי' הרבר זר רחוק
וקשה בעיניהם לשאול ע"ז ושיאותו להם •
מפחדם

בכי נהרות

י

מפחדם שימאנו לסבת חילדים המוטלים
בעריסה ונותנים עליהם בקולם ביום ובלילה •
דלאו בני תרבות גינהו • וה' נתן את הז
העם בעיניהם • ונשאו פניהם גם לדבר הזה •
אין גם אחר פוצה פה ומצפצף ונודד כנף
נגדם • פנו להם מקום כמבחר חדריהם והציעו
להם משות חשוכות חטובות אטון מצרים
והטיבו עמם בכל מלי דמטיב וחכל בפנים
שוחקות ומסכירות וחנם אין כסף לא יום אחד
ולא יומים כי אם ימים הרבה • להיות אף
אחר שקלו המים מעל פני האדמה • לא
יכלו אותן הדדים בשיפולי הרחוב סמוך להנהר
לחזור לבתיהם החריבים ולא היו ראויים לדירח
בערב הם באים ללון בבתי אנשי העיר •
וכבקר וצאדים הם שבים לבית שני הנגידים
הנ"ל ולבתי אנשים חדרים כגובה הרחוב •
כי בקשו אוכל למו וישיבו את נפשם במאכל
ובמשהה ודברי תחנונים • אמנם נוחם יסתר
מעיניה ומעיני כל יושבי תבל ושובני ארץ :

ובערב שבת קודש ה' ארר בעשרים
והמניא כי' בחדש ספסנווארי
למספרם אתה בשורתא מבתא ליהודאי
שהנהר

בבי נהרות

שהנהר רינו'ם נפתח ממקום אג'ן ולמטת
הימנו • וח' ברחמיו בתכונות כפיו ינחם
בדרך ישרה מעתה ולא ירעו ולא ישחיתו ולא
יוסיפו לדאבה עוד • והן הראנו ה' מופת
חותך שבאו המים והקרח במהירות גדול בלי
הפסק עד שהמים נעשו זכים וצלולים באין
עבירת שיט ולא יראה ולא ימצא בהם שום
רושם קרח • ובעו'ת לא עמדנו בשמחתנו
אלא לשעה קלה • כי באה השמועה לא
טובה שמרוצת המים והקרח לא הרחיקו מעיר
גונ' כי אם כחצי שעה • לסבת המים והקרח
שלפני העיר ג'ע' עדיין בקרישתן עומדים
דקו וקיימי כי כסלי לאוגיא • ומעתה כל
המים והקרח שיררו עוד מלמעל' למטה יסתמו
ויתעכבו ממרוצתם • ותגעש ותרעש הארץ :

וביום השלישי לצרה הוא עש' ק' ג' •
וגמרי דלעולם אין חקב'ה מניח את
הצדיקים בצרה שלשה ימים • ודבר זה למדו
חז'ל משבטים ומיוסף • ממרדכי ורוד •
כן בצרה זו זכות הצדיקים שבדור הגין עליהם
ועלינו בא שבת בא מנוחה • כי היתה הרוחה •
וחמת המלך מלכו של עולם שכבה • וגזר
אומר

בכי נהרות

יח

אומר על שר המים לך ומעט את עצמך וקולך
לא ישמע עוד כקול מים רבים בלכתם •
הראית כי נכנעו בני מלפני • ומעתה בדרך
כבושה ובדרך המלך שקבעתי וחצבתי לך
תלך לא תטה ימין ושמאל ולא תפנה דרך
כרמים • כי מנעתך מבא כרמים • לא
לעולם אריב ולא לנצח אקצוף • וכבר שקלו
יתבי ארעא למטרפסייהו וכי ניהא לך שיאבדו
כולם • ה' לא ניהא למדייהו למימר הכי •
כי נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ לא
אוסף ולא אוסף כתיב • ועתה קום עבור
מעל פני הארץ ותראה היבשה • ויהי כן •
וישבו המים • ולא בדרך גדילתן וכיאתם
להיבשה יצאו ממנה • כי באו עלינו שלא
בדרך ברדיפה וסחיפה הרהה ושמירה מבית
ומחוץ ובלולים יעלו בשיתוף אוכלסי אבות
וחולדות נזיקין • לא כן היתה התמעטותן
ויציאתם מן היבשה • כי ימעטו וישוהו ציבחר
ציבחר יגרע נמפי מים ממש טפות טפות
ורצוא ושכאל המחנה • לשעה קלה גדלו ולשעה
קלה השפלו ועדיין לא יכלו כולם לחזור לבתיה'
ביום השבת • גם פתאום קול פחדים באוגינו
שמענו בקלא דלא פסיק וחזות קשה הוגר לנו

כי

בבי נהרות

כי כל סאון סואן ברעש הזה לא נהיית' ולא באה
אלא מן הנהר מו'ל בצירוף מעינות ונהרות
וכל מקוה מים הסמוכים לו . אבל הנהר
רינו'ס מק'ק יצין ועד מנ' עדיין לא נעקר
ממקומו וכדקאי קאי בכסוי הקרח . על כן
מלאו מתנינו חלחלה צירים אחונו כצירי
יולדה . וכל העם נסו לקולם . ובהאי פחדא
יתבינו הכנהרים הקטנים הנ'ל חרה ה' אם
בנהרים הללו אפו . מה יעשה בנהר הגדול
הזה בעברו דרך עירנו עם גדודי חיילותיו
ושארי בלי משחית דגדרי אבתרי' . האם תמנו
לגוע ח'ו . ואף שהי' קול ושוברו עמו .
מ'מ למיחש מיבעי ולא חורנו לבתינו עד י'ג
וגר פ' תצו . אז שקטח כל הארץ :

ואני בתוך הגולה ורבים אשר הם אתי
כמוני כמותם עדיין אין בתינו ראויים
לדירה וצריכים תקון גדול . ויעשו להם בתים
בפיזור סך רב וישכנו בתוכם בלי פחד סכנה .
פן יפוצו על פני כל הארץ :

הן עתה עת האסף חקנה רצון וקצרות
בספורי דגא . בכל האפשרות . ודרך
כלל

בבי נהרות יט

כלל אני אומר מי שלא דאת צדה זו לא דאת
צדה מימיו . ולא אתן קנצי' למלין ובמה
שפתחתי אסיים נגד מבחשי חדת ומסלקין
ההשגחה . אדבריה וירח' לי על לב מאמינים
בני מאמינים תשורו מדאש אמנה הכימו אל
צור חוצבתם סורו גא מעל אחלי האנשים
הרשעים האלה ואל תגעו בכל אשר להם
שמממאין במגען וחמה מן המודירין ולא
מעלין . ואל תשעו לדברי המינים
והאפיקורסים . אשר תורה שבע' פ' הורסים .
ואל תהרסו לעלות לעליית בית המוקד אשר
לא נופת עד עולם תוקד . והם תולין א'ע
באילן גדול ומכיאים ראי' לדבריהם מס' מורת
נבוכים . נבוכים הם באר'ש אותו צדיק
יסוד עולם . סגד עליהם כוננו הרצון
חושבים עליו מחשבת הון ופגול המפגל
בקדשים אשר לא ירצה . וחמה בהמה
להם . גדול עונם מנשא . ויקחו האנשים
בערבם מצידם ציד הרמאי לא יחי' ולא יאריך
ימים ימחו מספר היים תקולל חלקתם בארץ :

ויבא איש מהיכן יצא מאו'למא יצא לסלק
השגחת האלהות ממיל מוס בקדש
ה א א 5 גבוה

בבי נהרות

ג' צוה מעל גבוה אוהב לפרוק על תורה שבע פ'
ושונא למען דברי חכמים וחדותם • והבא
לממא פותחין לו פתחו של אולמ'א •
ובתחבולותיו יצודר להמית נפשות אשר לא
תמותינה' אל בני • מנעו רגליכם מנתיבתו
נתיבות מות • כל צא'ה לא ישוכון • ואם
ישובו לא ישגו ארחות חיים • אל נא אחי
תרעו • הנה נא לו שתי כנות לעלוקה
אומרות הב דב ככפל כי שתי הנה קודאותיו
כפירת תורה שבע פ' וסלוק ההשגחה • אל
תפנו אל האליל כלב כופ'די הזה • ולא
לאמונה גבר

תמים • והיו עם ה' אלקיכם • התחזקו
והיו לאנשים באמונת אבותיכם
הקדושים אשר בארץ החיים המה • ואל
תמו און לדברי הפוקרים הגורעים ומוסיפים
בדעתם הנפסרות בשתי תורות ויהפאו דברים
אשר לא כן על חכמינו ז'ל וילכו לרעות את
עצמם יתהלך במשרים הכל נעשה לפנייהם
במישור • ש'תו בשמים פיהם ולשונם
יתהלך

בארץ :

והנה

בבי נהרות

והנה הגיעו ערי תכריכי בתבי מאוהבי
ורעי ואותי יום יום ידרושון בענין
ספרים חדשים מקרוב באו ונכתבים בכל לשון
לעיין בהם ולחוות דעי מאי אידון בהו • וזאת
תשובתי אליהם בסגנון אחד :

ידני • אלקי עמך ותעל על במתי ההצלחתי •
תשיג שובע שמחות • ותנהל על מי
מנוחות • כו' כבוד מוהרר'א גר' :

ראיתי דכריך טובים • דברי דודים עלי
ערבים • ולא שאלתני אלא על
פ' • אחו' אחי למה זה תשאל לשמי שם
קטן משמעון • וכי מששת את כל כלי מת
מצאת בי • מה אדע ולא תרע אתה עתה
ברוך ה' • נפשי יודעת מאד כי רבים מעמי
הארץ המתקדשים והמטהרים אל הג'נות
ומשמעות דורשין איכא כינייתו • יש דורשין
לגנאי ויש דורשין לשבח חמניע לבתבים
ושירים • ואני גדר גדרתי בעדי ולא אצא
ממנה לבלתי קרא בהם אפי' שתיים ושלש
דלתות • לעת כזאת המשכיל ידום וישמור
לפיו מחסים • לא ידון דוחי בהם אם לרחק

ה ב 2 5 א

בכי נהרות

אם לקרב • ואמינא לנפשאי הכבד ושב
בביתך • כי לא לך המלחמה ואין דעתך
מכרעת • ומה בצע בין אם תצדיקו בין
אם תחייבו לא תמלט מן המחלוקת עם כת
המחבבים את דבריו או עם את שכנודו
החולק עליו • והמחלוקת שנוי משוקץ
ומתועב אצלי • עד אברון תאכל • ואף
דאחזוקי אינשי ברשועי לא מתיקני • מ"מ
שב ואל תעשה עדיף • בי יחס לבבי לנשות
אחר המימינים או המשמאילים • חשבתי
דרכי אשר אחזה לי לילך באמצע סרטיא
גפליא ולשתות בצמא את דברי רבותינו
הקדושים ג"ע ומתם לא אווע • בדבריהם
אהגת ובאהבתם אשגה • אינהו בדירתו
לחדשו יב"ק • ואנן בדין • כי אין דברי
קדמונינו ז"ל טעונין ביקור • והיבא דעייל
ירקא ליעייל בשרא וכוורא • ומעתה הטוב
בעיניך עשה • ותריני מחלה פניך המאירים
אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה • דברי
איש כלבך הזקן כמשמעו הק' שמעון
מקראפנהנן :

וש"ר לכל מרבית ביהך בית ועד לחכמים :
והנה

בכי נהרות כא

והנה עיניכם הרואות הנסים והנפלאות
אשר עשה עמנו ארון הנפלאות
בהשגחתו העצומה • החזיקו נא במדתכם
כמו שעשיתם עד עתה • ות"ל אין פרץ וגו'
אין א' מקדיח תבשילו ברכים ויהי כמסמדות
נמועים בלבבכם אמונת ההשגחה ולא תלכו
עם ה' בקרי • ות"ל שזיכני ה' לי שב
בקרביכם עם ה' אלה • מנורת זהב כולה •
שכולכם מתאימות ושכולה אין בכם •
ובזכות האמונת נזכה אני ואתם לראות יציאת
חומר מגוע ישי ואסף נדחי ישראל ונפוצות
יהודה יקבץ מארבע כנפות

הארץ :
אמן כן יתן ה' :

בבי נהרות

ואלה דברי סנן יקיר יפתור בשפס שפת אמת
בשנחא דמר חזיו יחי' • ודרך גוזמא קא
תני שנחא דירי חגב גררא ואומר הלכתא כר'ש בגרירא •
איש אשר שמי בקרבנו וסוף כבוד מכל בית חזיו המיוחס
שנישאל סקלין וסתורני סמפלא ספלאס זו אני
יודע מה היא ג'ס כבוד **כהרר שמעון**
מערנמיהים יל' :

הנחת השיאני בקראי דברי הספר וספור
דברים דברי פי חכם חן היוצאים
יציאה בכתב מתחת יד אומן ספרא דוקנא
ופייטנא ה'ה התורני הרבני המושלם חכם
וסופר כבוד מהור'ר **שמעון קיה** גר' אשר
דבש וחלב תחת לשונו לשון תורה ולשון
חכמים • ורבי שמעון דורש מקר'ה זה כמין
חומר ומקר'ה אחד יוצא לכמה מעמים מעם
כעיקר נותן מעם לשכת להורות ולהלל למי
שעשה לנו את כל הנסים האלה והימים האלה
נוכרים לא ישכחו מפנינו ומפי זרעינו עד עולם
סלה • וגם את זה לעומת זה פותח בגנאי
לסתום פי דוברי שקר קטני אמנה הדוברים
על צדיק עתק וכופרים בהשגחת הכבוד ית'
באמרם מקרה אחד לכל • עליהם תטוף
מלתו

בבי נהרות

מלתו ורבי שמעון הוא דרדיש טעמא דקרא
בדכתיב ראו והכיתו והתמהו תמהו כי פעל
פעל כימיכם לא תאמינו כי יסופר הלא כה
דבריו דברי אמת וכתב יושר ככל הכתוב
בספר הזה • ואמרתי אני בלבי לא טוב היות
הנסים האלה נשכחים בדבות הימים כאשר
שכתבים אין להם שמירה • ובעבור זאת
כאשר קריתי דברי הספר הזה באוני א'א ה'ק
פומ'ר שי' וכנפש האב נפש הבן שומע דומיא
דמשמיע נחת ינחת לנו לשמוע קול סו'פר
מע'ריך מערכה מול מערכה • והרבה פעמים
קריתי לפני א'א ה'ק שי' חזיתי דהוה בדיחא
דעתי אמרתי אבי אבי ראה גם ראה מי יתן
והי' לבבך זה ליתן לבסוף מוצא הוצאות הדפוס
למען ידעו דורותינו פלאי פלאות אשר עשה
ה' עמנו • ומשטף מים רבים חצילנו • ועל
הטוב החוא יזכר הכותב שם משמעון ה'ה
המחבר הג'ל • וגם ברוך יהי א'א ה'ק שי'
אשר לא איחד למלאות את שאלתי ואמר
הנני בני עשה כאשר תאוו נפשיך • ועלי
לשלם את הכסף על ידי עושי המלאכה •
ויחוקו הדברים זכרון בספר חק עולם • לדרור
דורים • עד יקבץ ה' נדחי ישראל הפזורים •
ונזכה

[illegible]

בכי נדירות

ונוכה לראות בבנין בית תפארתנו נכון כראש
ההרים אלה דברי הכותב בן לכבוד אביו
מדבר הק' שמעון בלא כה' ברוך
מערת נטמיהם :

